RETTENS DOM (Anden Udvidede Afdeling)

31. maj 2006 *

I sag T-354/99,

Kuwait Petroleum (Nederland) BV, Rotterdam (Nederlandene), ved avocat P. Mathijsen,

sagsøger,

støttet af:

Kongeriget Nederlandene først ved M. Fierstra, derefter ved H. Sevenster, som befuldmægtigede,

intervenient,

* Processprog: nederlandsk.

mod

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber først ved G. Rozet og H. Speyart, derefter ved G. Rozet og H. van Vliet, som befuldmægtigede, og med valgt adresse i Luxembourg,

sagsøgt,

angående en påstand om delvis annullation af Kommissionens beslutning 1999/705/EF af 20. juli 1999 om Nederlandenes statsstøtte til fordel for 633 nederlandske tankstationer ved grænsen til Tyskland (EFT L 280, s. 87),

har

DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS RET
I FØRSTE INSTANS (Anden Udvidede Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, J. Pirrung, og dommerne A.W.H. Meij, N.J. Forwood, I. Pelikánová og S. Papasavvas,

justitssekretær: ekspeditionssekretær J. Plingers,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 22. november 2005,

afsagt følgende

Dom

Tvistens baggrund

1 Fra den 1. juli 1997 er de punktafgifter, der opkræves i Nederlandene på benzin, diesel og flydende gas, blevet forhøjet med henholdsvis 0,11 nederlandsk gylden (NLG), 0,05 NLG og 0,08 NLG pr. liter. Den nederlandske lovgiver har imidlertid, vel vidende at denne forhøjelse ville have skadelige konsekvenser for de nederlandske benzinforhandlere navnlig langs den tyske grænse, i artikel VII i Wet tot wijziging van enkele belastingwetten c.a. (lov om ændring af visse skattelove, Stbl. 1996, s. 654) af 20. december 1996 fastsat muligheden for at træffe midlertidige foranstaltninger med henblik på i grænseområdet at nedbringe forskellen mellem punktafgiftstaksterne, der følger af den ovennævnte forhøjelse, og den afgiftsbyrde på lette olier, der findes i Tyskland.

2 Kongeriget Nederlandene har således den 21. juli 1997 vedtaget Tijdelijke regeling subsidie tankstations grensstreek Duitsland (midlertidig lovgivning om støtte til tankstationer ved grænsen til Tyskland, Stcrt. 1997, s. 138), ændret ved ministerielt dekret af 15. december 1997 (Stcrt. 1997, s. 241, herefter den »midlertidige lovgivning«). Denne lovgivning, der trådte i kraft med tilbagevirkende kraft den 1. juli 1997, foreskriver tildeling af en støtte på 0,10 NLG pr. liter benzin, der leveres til fordel for forhandlere, der er beliggende indtil 10 km fra grænsen mellem Nederlandene og Tyskland, og på 0,05 NLG pr. liter benzin leveret til fordel for forhandlere, der er beliggende mellem 10 og 20 km fra grænsen.

3 For at opfylde kriterierne i Kommissionens meddelelse 96/C 68/06 om de minimis-støtteordninger (EFT 1996 C 68, s. 9, herefter »de minimis-meddelelsen«) fastsatte den midlertidige lovgivning et støtteloft over en periode på tre år (fra den 1.7.1997 til den 30.6.2000 inklusive) svarende til 100 000 ECU, dvs. det loft, der var fastsat i meddelelsen. Desuden var den støtte, der var fastsat i den midlertidige lovgivning, en støtte pr. ansøger, idet dette udtryk omfattede enhver fysisk eller juridisk person for hvis regning og risiko en eller flere tankstationer blev drevet samt dennes retssuccessorer.

4 En ændring af den midlertidige lovgivning, der havde til formål at fastsætte støtten ikke længere pr. ansøger, men pr. tankstation, blev siden hen planlagt af den nederlandske regering.

5 Da den nederlandske regering ville sikre sig gyldigheden af forslaget til ændring af den midlertidige lovgivning i forhold til de minimis-meddelelsen, oplyste den ved skrivelse af 14. august 1997 Kommissionen om forslaget, idet den anførte, at »i tilfælde af, at Kommissionen er af den opfattelse, at den [foreslåede] ordning ikke desto mindre skal anmeldes i henhold til artikel 88, stk. 3, EF, anmoder den nederlandske regering om, at nærværende skrivelse bliver betragtet som en sådan anmeldelse«.

6 Efter flere skriftvekslinger med de nederlandske myndigheder, og da den frygtede, at den midlertidige lovgivning og forslaget om ændring heraf ikke kunne hindre akkumulering af støtte, hvilket er forbudt ifølge de minimis-meddelelsen, besluttede Kommissionen i juni 1998 at indlede proceduren i artikel 88, stk. 2, EF (EFT 1998 C 307, s. 10, herefter »meddelelsen om indledning af proceduren«).

7 Efter denne procedure vedtog Kommissionen beslutning 1999/705/EF af 20. juli 1999 om Nederlandenes statsstøtte til fordel for 633 nederlandske tankstationer ved grænsen til Tyskland (EFT L 280, s. 87, herefter »den anfægtede beslutning«), hvori den erklærede, at en del af den omtvistede støtte var uforenelig med fællesmarkedet, og at en anden del henhørte under de minimis-reglen.

8 Kommissionen har i den anfægtede beslutning klassificeret tankstationerne i seks kategorier:

— kategorien af videreforhandlere, der ejer tankstationen (»dealer-owned/dealer-operated«, herefter »Do/Do«), hvor videreforhandleren er ejer af tankstationen, som han driver for egen risiko, samtidig med, at han er tilknyttet olieselskabet via en eksklusiv købsaftale, der ikke indeholder en priskontrolklausul

— kategorien af videreforhandlere, der forpagter tankstationen (»company-owned/dealer-operated«, herefter »Co/Do«), hvor videreforhandleren forpagter tankstationen, som han driver for egen risiko, samtidig med, at han er tilknyttet olieselskabet via en eksklusiv købsaftale uden priskontrolklausul

— kategorien af tankstationer, som de nederlandske myndigheder ikke har tilvejebragt oplysninger om eller kun har fremsendt delvise oplysninger om

— kategorien af lønnede videreforhandlere (»company-owned/company-operated«, herefter »Co/Co«), hvor tankstationen drives af ansatte eller af et datterselskab af et olieselskab, der ikke handler for egen risiko, og som ikke frit kan vælge leverandør. Kommissionen har inddelt denne kategori i to

underkategorier: kategorien af »ægte« Co/Co-tankstationer, hvor tankstationen ejes og drives af olieselskabet, og kategorien af »faktiske« Co/Co-tankstationer, hvor den samme forhandler indgiver mere end én ansøgning om støtte, og på den måde optræder flere gange på listen over støttemodtagere

— kategorien af Do/Do-tankstationer, der er bundet af en priskontrolklausul, hvorefter olieselskabet i givet fald påtager sig en del af de prisnedsættelser, der foretages af forhandleren på pumpestedet, og endelig

— kategorien af Co/Do-tankstationer, der er bundet af en priskontrolklausul.

9 Kommissionen var med hensyn til de to første kategorier af den opfattelse, at der ikke var nogen risiko for akkumulering, og fandt, at de minimis-reglen fandt anvendelse (den anfægtede beslutnings artikel 1).

10 For så vidt angår den tredje kategori var Kommissionen af den opfattelse, at en akkumulering af støtte ikke kunne udelukkes. Derfor var den støtte, der var tildelt tankstationerne, ifølge Kommissionen uforenelig med fællesmarkedet og med aftalen om Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS), for så vidt som den kunne overstige 100 000 EUR pr. støttemodtager over en periode på tre år [den anfægtede beslutnings artikel 2, stk. 1, litra a)].

11 Med hensyn til den fjerde kategori var Kommissionen af den opfattelse, at det heller ikke var udelukket, at det var støtte, der var uforenelig med fællesmarkedet og med EØS-aftalen, til fordel for selskaber, der ejede og drev flere tankstationer, for så vidt som støtten under hensyn til akkumuleringen kunne overstige 100 000 EUR pr.

støttemodtager over en periode på tre år [den anfægtede beslutnings artikel 2, stk. 1, litra b)].

12 Hvad angår de to sidste kategorier var Kommissionen af den opfattelse, at der under de samme betingelser ligeledes var en risiko for akkumulering af støtte til fordel for de omhandlede olieselskaber. Ifølge Kommissionen drog leverandøren helt eller delvist fordel af den støtte, der var tildelt forhandlerne, da disse ikke kunne gøre priskontrolklausulen gældende eller kun kunne gøre den gældende i mindre omfang [den anfægtede beslutnings artikel 2, stk. 1, litra c) og d), og stk. 2].

13 Kommissionen fandt, at da de foranstaltninger, som den nederlandske regering havde truffet, ikke henhørte under de minimis-reglen, udgjorde de en støtte i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i artikel 87, stk. 1, EF (betragtning 88-93 til den anfægtede beslutning), og at denne støtte ikke var berettiget af en af undtagelserne i artikel 87, stk. 2 og 3, EF (betragtning 94-102 til den anfægtede beslutning). Den erklærede som en følge heraf støtten uforenelig med fællesmarkedet (den anfægtede beslutnings artikel 2) og krævede den tilbagesøgt (den anfægtede beslutnings artikel 3).

14 I bilaget til den anfægtede beslutning har Kommissionen opstillet en liste over de 769 tankstationer, der har ansøgt om støtte i henhold til den midlertidige lovgivning, og har ud for hver enkelt ansøger i givet fald anført navnet på et olieselskab under overskriften »Olieselskab/Kontrakt om mærke« og navnet på et olieselskab under overskriften »Olieselskab/Gruppe«. Navnet på sagsøgeren fremgår under begge overskrifter ud for 16 tankstationer.

15 Ved skrivelse af 6. oktober 1999 har den nederlandske finansminister fremsendt en liste til sagsøgeren med tretten tankstationer blandt de seksten tankstationer, ud for hvilke betegnelsen »Q8« fremgik to gange i bilaget til den anfægtede beslutning,

sammen med størrelsen af den støtte, som hver enkelt af de tretten tankstationer havde modtaget i henhold til den midlertidige lovgivning, idet han præciserede, at disse »oplysninger [var] tilstrækkelige til at [sagsøgeren] kunne vurdere de konsekvenser af [den anfægtede] beslutning, der vedrørte den«. I den anfægtede beslutning blev to tankstationer, identificeret under nr. 333 og 347, kategoriseret som faktisk Co/Co [artikel 2, litra b), tredje afsnit], fire tankstationer, identificeret under nr. 419, 454, 459 og 483, blev kategoriseret som Do/Do med priskontrolklausul [artikel 2, litra c)] og syv tankstationer, identificeret under nr. 127, 211, 230, 271, 387, 494 og 519, blev kategoriseret som Co/Do med priskontrolklausul [artikel 2, litra d)].

Den administrative procedure og parternes påstande

16 Mellem den 20. september 1999 og den 19. januar 2000 er der blevet anlagt 74 sager ved Retten til prøvelse af den anfægtede beslutning.

17 Kongeriget Nederlandene anlagde den 9. oktober 1999 sag ved Domstolen til prøvelse af den anfægtede beslutning, registreret under nummer C-382/99.

18 Ved stævning indgivet til Rettens Justitskontor den 10. december 1999 anlagde sagsøgeren nærværende sag til prøvelse af den anfægtede beslutning, som den først fik fuldstændigt kendskab til den 6. oktober 1999.

19 Ved kendelse af 9. marts 2000 udsatte formanden for Rettens Første Udvidede Afdeling, efter at have hørt parterne, proceduren i denne sag i overensstemmelse med artikel 77, litra a), i Rettens procesreglement, indtil Domstolen havde afsagt dom i sag C-382/99.

20 Domstolen afsagde den 13. juni 2002 dom i sag C-382/99 (Nederlandene mod Kommissionen, Sml. I, s. 5163), hvorved Kommissionen blev frifundet. Herefter blev proceduren i denne sag genoptaget.

21 Sagsøgeren indgav efter anmodning fra Retten sine bemærkninger til følgerne af dommen i sagen Nederlandene mod Kommissionen, jf. præmis 20 ovenfor.

22 Da sammensætningen af Rettens afdelinger er blevet ændret fra det nye retsår, er den refererende dommer blevet tilknyttet Anden Udvidede Afdeling, som den foreliggende sag følgelig er blevet henvist til.

23 Ved kendelse af 25. september 2003 afsagt af formanden for Rettens Anden Udvidede Afdeling efter at have hørt parterne, har Kongeriget Nederlandene fået tilladelse til at intervenere til støtte for sagsøgeren.

24 Ved skrivelse af 20. februar 2003 har Kommissionen oplyst Retten om situationen i forbindelse med tilbagesøgningen af den omhandlede støtte. Det fremgår af denne skrivelse, at for så vidt angår olieselskaberne har de nederlandske myndigheder i samråd med Kommissionen fastsat en generel beregningsmetode til fastsættelse af

størrelsen af det tilbagebetalingspligtige støttebeløb. Olieselskaberne kunne fremsætte bemærkninger til beregningsmetoden.

25 Sagsøgeren har efter anmodning fra Retten ved skrivelse af 27. august 2003 fremsendt sine bemærkninger til Kommissionens skrivelse af 20. februar 2003.

26 På grundlag af den refererende dommers rapport har Retten (Anden Udvidede Afdeling) besluttet at indlede den mundtlige forhandling.

27 Parterne afgav mundtlige indlæg og besvarede spørgsmål fra Retten i retsmødet den 22. november 2005.

28 Kongeriget Nederlandene har givet afkald på at afgive interventionsindlæg og at afgive mundtligt indlæg under retsmødet.

29 Sagsøgeren har nedlagt følgende påstande:

— Afgørelsen annulleres.

— Kommissionen tilpligtes at betale sagens omkostninger.

30 Kommissionen har nedlagt følgende påstande:

— Sagen afvises delvis.

— I øvrigt frifindelse.

— Sagsøgeren tilpligtes at betale sagens omkostninger.

Retlige bemærkninger

Om sagens rækkevidde

Om de omhandlede tankstationer

31 Retten skal bemærke, at sagsøgerens anbringender vedrørende annullation til støtte for dennes påstande alene vedrører de tretten tankstationer, som blev identificeret af de nederlandske myndigheder i skrivelsen af 6. oktober 1999 (jf. præmis 15 ovenfor), nemlig tankstation nr. 127, 211, 230, 271, 333, 347, 387, 419, 454, 459, 483, 494 og 519. Sagsøgeren har således alene nedlagt påstand om en delvis annullation af den anfægtede beslutning, i det omfang den vedrører disse tretten tankstationer.

32 Det er imidlertid kommet frem under retsmødet, at de nederlandske myndigheder efter aftale med Kommissionen ikke længere kræver, at sagsøgeren i henhold til den anfægtede beslutning tilbagebetaler den støtte, den har modtaget for syv tankstationer, nemlig stationerne nr. 230, 333, 347, 419, 454, 459 og 519.

33 Det fremgår af fast retspraksis, at et annullationssøgsmål anlagt af en fysisk eller juridisk person kun kan admitteres, såfremt sagsøgeren har en retlig interesse i, at den anfægtede retsakt annulleres (Rettens dom af 14.9.1995, forenede sager T-480/93 og T-483/93, Antillean Rice Mills m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 2305, præmis 59, og af 14.4.2005, sag T-141/03, Sniace mod Kommissionen, Sml. II, s. 1197, præmis 25). For at en sagsøger kan fortsætte et annullationssøgsmål mod en beslutning, er det nemlig nødvendigt, at sagsøgeren bevarer en personlig interesse i annullation af den anfægtede beslutning (jf. Rettens kendelse af 17.10.2005, sag T-28/02, First Data m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 4119, præmis 36 og 37 og den deri nævnte retspraksis).

34 For så vidt som den nederlandske regering ikke længere kræver, at sagsøgeren tilbagebetaler den støtte, den har modtaget for disse syv tankstationer, er sagsøgeren i det foreliggende tilfælde ikke længere underlagt nogen juridisk forpligtelse i den anfægtede beslutning — læst i lyset af aftalen mellem den nederlandske regering og Kommissionen som følge af deres samarbejde med henblik på at løse vanskelighederne ved beslutningens gennemførelse — for så vidt angår disse syv tankstationer. Da sagsøgeren ikke længere er underlagt en tilbagebetalingsforpligtelse, vil en annullation af den anfægtede beslutning ikke give sagsøgeren nogen fordel i denne forbindelse. Sagsøgeren har altså ikke længere nogen søgsmålsinteresse for så vidt angår disse tankstationer.

35 Følgelig kan sagen ikke antages til realitetsbehandling for så vidt angår tankstationerne nr. 230, 333, 347, 419, 454, 459 og 519.

Om rækkevidden af Domstolens dom

36 Kommissionen er, idet den henholder sig til Rettens skøn, af den opfattelse, at sagsøgerens anbringender og argumenter skal afvises, idet de allerede er blevet rejst under sagen ved Domstolen, sag C-382/99, og blev afvist ved dommen i sagen Nederlandene mod Kommissionen, jf. præmis 20 ovenfor.

37 Dette synspunkt må forkastes af to grunde. For det første fratager udsættelsen af proceduren ved Retten i henhold til artikel 54, stk. 3, i Domstolens statut, mens afgørelsen af en sag ved Domstolen, som vedrører gyldigheden af samme retsakt, afventes, ikke Retten dens kompetence i den udsatte sag, og det tilkommer den fortsat fuldstændigt og eksklusivt at træffe afgørelse i sagen på det tidspunkt, hvor udsættelsen ophører. For det andet er princippet om kontradiktion til hinder for, at anbringender og argumenter, som er fremført i en sag, som lovligt er anlagt ved en retsinstans, afvises af en anden retsinstans, for hvem argumenternes ophavsmand hverken har kunnet give møde eller argumentere.

38 Selv om princippet om god retspleje — til hvis overholdelse parterne medvirker med deres optræden — kan føre parterne til at begrænse deres søgsmål og deres forsvar til de spørgsmål, som indebærer reelle forskelle i forhold til de spørgsmål, som Domstolen har behandlet, tilkommer det ikke Retten at gennemføre denne afgrænsning i parternes sted ved at afvise visse anbringender, som allerede er blevet fremført for Domstolen. Derimod kan en parts destruktive holdning medføre udgifter, som ikke er nødvendige for sagens afgørelse, og kan tages i betragtning ved fordelingen af sagens omkostninger.

39 Hvis Retten har fundet, at det var nødvendigt at udsætte en sag, fordi der såvel ved Domstolen som ved Retten var anlagt sag til prøvelse af gyldigheden af samme retsakt, og hvis det var indlysende, at Domstolens besvarelse inden for disse rammer

skulle respekteres, tilkommer det ikke desto mindre Retten at tage stilling til, hvorvidt Domstolens afgørelse kan overføres til den foreliggende sag henset til eventuelle forskelle i de faktiske eller retlige omstændigheder (jf. i denne retning Rettens dom af 6.12.2001, sag T-43/98, Emesa Sugar mod Rådet, Sml. II, s. 3519, præmis 73). Hvis der er forskelle, skal Retten tage stilling til, om disse forskelle fører til et andet resultat end det, som Domstolen er nået frem til. Hvis der ikke foreligger sådanne forskelle, og hvis en part fortsat gør anbringender gældende, som er identiske med dem, som Domstolen allerede har forkastet, kan Retten ved begrundet kendelse afvise disse anbringender som værende åbenbart ugrundede.

Om realiteten

40 Sagsøgeren har indledningsvist gjort fire anbringender gældende vedrørende for det første faktiske fejl, for det andet tilsidesættelse af begrebet statsstøtte, for det tredje urigtig anvendelse af de minimis-reglen og for det fjerde tilsidesættelse af princippet om god forvaltningsskik.

41 Retten skal bemærke, at sagsøgeren i sine bemærkninger vedrørende dommen i sagen Nederlandene mod Kommissionen, jf. præmis 20 ovenfor, har frafaldet anbringendet vedrørende en fejlagtig anvendelse af de minimis-reglen.

42 Retten skal ligeledes bemærke, at sagsøgerens første anbringende alene vedrører tankstationerne nr. 230, 333, 347, 419, 454, 459 og 519. Da sagen ikke er blevet antaget til realitetsbehandling for så vidt angår disse tankstationer (jf. præmis 35 ovenfor), skal dette anbringende heller ikke behandles.

43 Der skal således alene tages stilling til de to øvrige anbringender, nemlig for det første tilsidesættelse af begrebet statsstøtte og for det andet tilsidesættelse af princippet om god forvaltningsskik.

Om tilsidesættelse af begrebet statsstøtte

— Parternes argumenter

44 Sagsøgeren har anført, at Kommissionen har tilsidesat begrebet statsstøtte ved at anse det for godtgjort, at der foreligger en fordel for sagsøgeren, at der er anvendt statslige midler, og at konkurrencen er blevet fordrejet.

45 Sagsøgeren har anerkendt, at bestyrerne af de fem tankstationer nr. 127, 211, 371, 387 og 494, som tilhører sagsøgeren, og ejeren af tankstation nr. 483 har indgået en eksklusiv forsyningsaftale med en priskontrolklausul med sagsøgeren.

46 Med anbringendets første led har sagsøgeren gjort gældende, at Kommissionen har fortolket priskontrolklausulen fejlagtigt. Kommissionen har i den anfægtede beslutning anført, at olieselskabernes indgriben efter priskontrolklausulerne var obligatorisk. Sagsøgeren har anført, at det selv frit afgjorde, hvorvidt det ville gribe ind til fordel for bestyreren eller ej. Artikel 6 i sagsøgerens »price management systeem« (prisstyringssystem) fastlægger således betingelserne for, hvornår sagsøgeren har »mulighed« for at påtage sig en del af nedsættelsen af benzinprisen. Det fremgår i øvrigt af samme bestemmelse, at sagsøgeren til enhver tid »ensidigt« kan ændre klausulen. Sagsøgeren har anført, at det frit gør brug af klausulen, når det

finder det nyttigt med henblik på sikringen af dets kommercielle interesser. Kommissionen har således med urette gjort gældende, at sagsøgeren var forpligtet til at anvende ordningen.

47 Sagsøgeren har gjort gældende, at Retten ikke bør tage Domstolens generelle bemærkninger vedrørende priskontrolklausulerne i betragtning og bør henholde sig til sagsøgerens særlige klausul. Domstolen har i øvrigt i dommen i sagen Nederlandene mod Kommissionen, jf. præmis 20 ovenfor, blot bemærket, at Kommissionen havde antaget, at der forelå en indirekte støtte til fordel for olieselskaberne, alene ud fra den omstændighed, at der fandtes sådanne klausuler. Sagsøgeren har gjort gældende, at Retten bør pålægge Kommissionen at fremlægge indholdet af de priskontrolklausuler, som den støtter sig på.

48 Med anbringendets andet led har sagsøgeren gjort gældende, at selskabet ikke har draget fordel af støtten. Selskabet har frivilligt ydet forskellige kompensationer til de seks omhandlede tankstationer på grundlag af priskontrolklausulen, for et samlet beløb på 1 083 058 NLG, som det fremgår af de dokumenter, der er vedlagt stævningen. I stedet for at fastslå, at sagsøgeren har haft en fordel af den omhandlede støtte, burde det have været fastslået, at de pågældende tankstationer havde modtaget såvel den støtte som den kompensation, der fremgår af den klausul, sagsøgeren har anvendt. Selv hvis Kommissionens argumentation havde været korrekt — hvilket ikke er tilfældet — kunne de nederlandske myndigheder i tilfælde af delvis kompensation kun have været forpligtet til at tilbagesøge en del af den »faktiske« kompensation.

49 Sagsøgeren har anfægtet Kommissionens argumentation, hvorefter argumenterne vedrørende de faktiske omstændigheder skulle forkastes, da de ikke har været gjort gældende under den administrative procedure. Selskabet har anført, at denne

procedure først og fremmest har fundet sted mellem Kommissionen og den pågældende medlemsstat. De øvrige berørte parter blev alene inddraget, hvis de havde anfægtet en bestemt oplysning, hvilket ikke var tilfældet for sagsøgeren.

50 Med anbringendets tredje led har sagsøgeren gjort gældende, at den omhandlede støtte ikke havde haft nogen konkurrencemæssige konsekvenser, idet der ikke var tale om statslige midler. Støtten kunne endvidere ikke fordreje konkurrencen, idet — selv hvis det antages, at Kommissionens argumentation er korrekt — alle leverandører blev begunstiget på samme måde både for så vidt angår Nederlandene og for så vidt angår deres datterselskaber i Tyskland. Endelig er samhandelen mellem medlemsstaterne på grund af de minimis-reglen ikke blevet påvirket.

51 Kommissionen har henholdt sig til rigtigheden af den vurdering, som den har anført i den anfægtede beslutning, og som er blevet bekræftet ved dommen i sagen Nederlandene mod Kommissionen, jf. præmis 20 ovenfor.

— Rettens bemærkninger

52 Med anbringendets første led har sagsøgeren nærmere bestemt gjort gældende, at selskabets priskontrolklausul ikke er bindende og derfor ikke svarer til den klausul, der er beskrevet i den anfægtede beslutning.

53 Det skal indledningsvist bemærkes, at Kommissionen havde et sikkert kendskab til sagsøgerens priskontrolklausul ved vedtagelsen af den anfægtede beslutning. Kommissionen var således i besiddelse af 574 eksklusive købsaftaler mellem de omhandlede tankstationer og olieselskaberne (betragtning 7 til den anfægtede beslutning), der som oftest indeholdt en priskontrolklausul. I sagsøgerens tilfælde

havde dennes klausul endvidere været gjort til genstand for en særlig bemærkning i den anfægtede beslutning (betragtning 28, 31, 49 og 50). Kommissionen har i øvrigt vedlagt sit svarskrift fire eksklusive købsaftaler mellem sagsøgeren og visse af de seks tankstationer, med hvem selskabet har anerkendt at have indgået en priskontrolklausul (tankstationerne nr. 127, 211, 371 og 387). Sagsøgerens anmodning om, at Kommissionen skal fremlægge indholdet af de priskontrolklausuler, som den støttede sig til, må således afvises.

54 Kommissionen har i den anfægtede beslutning beskrevet priskontrolklausulerne på følgende måde:

»[I] en priskontrolklausul bestemmes det for det meste, at olieselskabet kan påtage sig en del af udgifterne til den rabat, som tankindehaveren yder på pumpestedet, såfremt betingelserne på det nationale og/eller internationale marked gør en midlertidig eller varig tilpasning til disse rabatter ønskelig eller nødvendig. Det er ofte nødvendigt, at parterne drøfter sagen, inden et sådant prisfald indføres« (betragtning 84 til den anfægtede beslutning).

Kommissionen har anført, at klausulen »[forpligtede] leverandøren til i det mindste at yde tankindehaveren delvis kompensation for tab, som denne måtte have lidt som følge af [...] afgiftsforhøjelser« (betragtning 85 til den anfægtede beslutning). Kommissionen udledte heraf, at »[v]ed at yde støtte til tankindehaverne, hvormed man [forsøgte] at kompensere for indkomsttab som følge af de forhøjede afgifter på let olie i Nederlandene, [kunne] det faktisk hævdes, at den nederlandske regering helt eller delvis [gav] leverandøren kompensation for den forpligtelse, som denne [havde] ifølge [...] klausulen« (betragtning 85 til den anfægtede beslutning).

55 Det fremgår således af den anfægtede beslutning, at priskontrolklausulen er en del af de kontraktmæssige forpligtelser, der forbinder tankstationerne og olieselskaberne, uden at klausulen dog nødvendigvis er bindende og/eller automatisk.

56 I dommen i sagen Nederlandene mod Kommissionen, jf. præmis 20 ovenfor, har Domstolen på trods af sagsøgerens argument om, at priskontrolklausulerne i hovedparten af tilfældene ikke skaber en ubetinget forpligtelse for olieselskaberne til at bidrage til prisnedsættelser på pumpestedet (præmis 57), fastslået, at støtten til tankstationerne havde den virkning, at den fritog disse selskaber fra deres forpligtelse til helt eller delvist at påtage sig omkostningerne ved de prisnedsættelser, som deres distributører ydede på pumpestedet, for at undgå tab af markedsandele (præmis 66). Det fremgår heraf, at Domstolen var af den opfattelse, at de priskontrolklausuler, som Kommissionen havde undersøgt, var bindende, uden at Domstolen dog tog direkte stilling til, hvorvidt forpligtelsen var ubetinget.

57 Denne vurdering supplerer generaladvokat Légers vurdering, som har lagt samme antagelse til grund i sit forslag til afgørelse i sagen Nederlandene mod Kommissionen, jf. præmis 20 ovenfor (Sml. I, s. 5167). Generaladvokaten har påvist grundlaget for antagelsen ved at bemærke, at han i tilfælde af manglende støtte finder det »højst sandsynligt«, at selskaberne efter anmodning fra deres forhandlere anvender priskontrolklausulen for at undgå at miste markedsandele (punkt 129 i forslaget til afgørelse).

58 Herefter skal sagsøgerens klausul undersøges. Dette priskontrolsystem, benævnt »PKS«, har ifølge sagsøgeren følgende ordlyd:

»PKS giver [sagsøgeren] mulighed for, hvis [følgende] betingelser er opfyldt, at dække udgiften til en del af den prisnedsættelse på pumpestedet, som koncessionshaveren har ydet [...]

Følgende betingelser skal være opfyldt, for at [sagsøgeren] kan påtage sig den del, der fremgår af PKS-tabellerne:

a. Reel risiko for tab af omsætning.

b. Der skal være enighed med [sagsøgeren], dvs. at [sagsøgeren] alene deltager efter aftale med den af [sagsøgerens] inspektører, der har ansvaret for koncessionshaverens område, og kun hvis inspektøren er enig i [sagsøgerens] deltagelse.

c. Koncessionshaveren kan alene gøre krav på [sagsøgerens] deltagelse, efter at denne er fastlagt skriftligt, jf. bilag.

[...]

[Sagsøgeren] har ret til på ethvert tidspunkt i løbet af kontraktperioden ensidigt (helt eller delvist) at ændre PKS midlertidigt.«

59 Det fremgår heraf, at sagsøgeren har forbeholdt sig ret til ikke at bringe priskontrolklausulen i anvendelse. Klausulen giver således alene sagsøgeren »mulighed« for at kompensere en del af prisnedsættelsen på pumpestedet. Det er ligeledes kun, hvis sagsøgeren skriftligt har accepteret at deltage i kompensationen for prisnedsættelsen på pumpestedet, at bestyreren kan »gøre krav« på anvendelsen af klausulen. Den omstændighed, at sagsøgeren har forbeholdt sig retten til ensidigt

at ændre klausulen, forstærker endvidere det indtryk, at sagsøgeren er fuldstændig herre over denne. Det følger heraf i det væsentlige, at klausulen alene kan anvendes efter aftale med sagsøgeren.

60 Det fremgår imidlertid af de dokumenter, som sagsøgeren har fremlagt, at selskabet — i det mindste i perioden fra den 1. januar til den 15. oktober 1997 — anvendte priskontrolklausulen i alle de kontrakter, hvori den indgik. Det følger heraf, at sagsøgeren havde til hensigt reelt at anvende priskontrolklausulen.

61 Det skal ligeledes bemærkes, at som sagsøgeren har anerkendt, svarer klausulen til den beskrivelse, der fremgår af betragtning 84 til den anfægtede beslutning. Sagsøgerens klausul forpligtede i øvrigt sagsøgeren til at tildele en kompensation — i det mindste delvis — for de tab, som medkontrahenten havde lidt som følge af afgiftsforhøjelserne, som anført af Kommissionen i betragtning 85 til den anfægtede beslutning. Som sagsøgeren har anerkendt under retsmødet, ligger det fast, at priskontrolklausulen kunne finde anvendelse i tilfælde af tab af markedsandele, navnlig som følge af en afgiftsforhøjelse. Dette godtgøres endvidere af sagsøgerens gennemførelse af klausulen i den foreliggende sag. Herefter skal sagsøgerens priskontrolklausul betragtes som bindende i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i den anfægtede beslutning.

62 Kommissionen kunne således i forbindelse med sagsøgerens klausul med rette fastslå, at »ved at yde støtte til tankindehaverne, hvormed man [forsøgte] at kompensere for indkomsttab som følge af de forhøjede afgifter på let olie i Nederlandene, [kunne] det faktisk hævdes, at den nederlandske regering helt eller delvis [gav] leverandøren kompensation for den forpligtelse, som denne [havde] ifølge [...] klausulen« (betragtning 85 til den anfægtede beslutning). Kommissionen har således med rette medtaget tankstationerne nr. 127, 211, 371, 387, 483 og 494 i den anfægtede beslutnings artikel 2, litra c), eller artikel 2, litra d), hvorefter der skal tilbagesøges støtte hos sagsøgeren.

63 Herefter skal anbringendets første led forkastes.

64 Med anbringendets andet led har sagsøgeren nærmere bestemt gjort gældende, selskabet ikke personligt har haft en fordel som følge af tildelingen af støtten til de omhandlede tankstationer — end ikke en delvis fordel — da den frivilligt har anvendt sin priskontrolklausul.

65 For det første følger det af fast retspraksis, at retmæssigheden af en beslutning om statsstøtte skal vurderes i forhold til de oplysninger, som Kommissionen rådede over på det tidspunkt, da den vedtog den (dommen i sagen Nederlandene mod Kommissionen, præmis 49, og dom af 14.9.2004, sag C-276/02, Spanien mod Kommissionen, Sml. I, s. 8091, præmis 31).

66 Det er imidlertid ikke blevet gjort gældende, at Kommissionen på tidspunktet for vedtagelsen af den anfægtede beslutning havde kendskab til den omstændighed, at sagsøgeren fortsatte med at anvende priskontrolklausulen på trods af indførelsen af den midlertidige lovgivning. Følgelig kan denne omstændighed — selv hvis den antages at være korrekt — ikke berøre den anfægtede beslutnings gyldighed.

67 Det skal for det andet bemærkes, at når Kommissionen står over for en støtteordning, som den i den foreliggende sag omhandlede, er den som regel ikke i stand til — eller forpligtet til — at identificere den præcise størrelse af den støtte, som hver enkelt støttemodtager har fået tildelt. De særlige omstændigheder for en af støttemodtagerne inden for en støtteordning kan således ikke vurderes på tidspunktet for støttens tilbagesøgning (jf. i denne retning Domstolens dom af 7.3.2002, sag C-310/99, Italien mod Kommissionen, Sml. I, s. 2289, præmis 89-91 og den deri nævnte retspraksis). Dette synspunkt er bekræftet i det foreliggende tilfælde af Domstolen i dommen i sagen Nederlandene mod Kommissionen, jf. præmis 20 ovenfor, hvori Domstolen har fastslået, at »en medlemsstats forpligtelse til at beregne det præcise støttebeløb, der skal tilbagesøges, navnlig når denne beregning

— som i det foreliggende tilfælde, hvor der er tale om et stort antal tankstationer — afhænger af oplysninger, der ikke er blevet fremsendt af medlemsstaten til Kommissionen, indgår i den bredere forpligtelse til loyalt samarbejde, der gensidigt forpligter Kommissionen og medlemsstaterne ved gennemførelsen af traktatens regler om statsstøtte« (præmis 91).

68 Det følger heraf, at hvis de faktiske omstændigheder, som sagsøgeren har anført, antages at være korrekte, kan de ikke have indflydelse på gyldigheden af den anfægtede beslutning, men alene få betydning for tilbagesøgningen af støtten. Det følger imidlertid af en fast retspraksis, at »i mangel af fællesskabsretlige forskrifter på området skal tilbagesøgningen af en støtte, der er erklæret for uforenelig med fællesmarkedet, ske ifølge vilkårene i national ret« (jf. dommen i sagen Nederlandene mod Kommissionen, præmis 90 og den deri nævnte retspraksis). Det tilkommer alene den nationale ret at tage stilling til tvisten vedrørende denne tilbagesøgning (jf. i denne retning Domstolens kendelse af 24.7.2003, sag C-297/01, Sicilcassa m.fl., Sml. I, s. 7849, præmis 41 og 42, og Rettens dom af 8.6.1995, sag T-459/93, Siemens mod Kommissionen, Sml. II, s. 1675, præmis 104).

69 Når den pågældende medlemsstat som i det foreliggende tilfælde har påberåbt sig vanskeligheder ved gennemførelsen af Kommissionens beslutning om støtte og har løst disse vanskeligheder inden for rammerne af et loyalt samarbejde med Kommissionen, henhører medlemsstatens endelige gennemførelsesbestemmelser under den nationale rets kompetence. Det forholder sig på samme måde, når Kommissionen har godkendt den gennemførelse, som den pågældende medlemsstat har foreslået. Denne godkendelse er alene udtryk for Kommissionens holdning til, hvorvidt gennemførelsen er acceptabel ud fra et fællesskabsretligt synspunkt, henset til de vanskeligheder ved gennemførelsen, som medlemsstaten er stødt på, men godkendelsen fratager ikke medlemsstaten for ansvar for så vidt angår identifikationen og løsningen af vanskelighederne. Hvis der efter denne godkendelse skulle opstå en tvist om tilbagesøgningen af støtten, særligt vedrørende de faktiske omstændigheder, som er beskrevet i den anfægtede beslutning, eller vedrørende den præcise størrelse af den reelle fordel, som skal tilbagesøges, tilkommer det den nationale ret at træffe afgørelse om disse vanskeligheder ved gennemførelsen i overensstemmelse med de nationale bestemmelser, i lyset af den anfægtede beslutning og — hvis det er nødvendigt — henset til vanskelighederne, under hensyn til Kommissionens godkendelse. I tvivlstilfælde har den nationale ret altid

mulighed for at inddrage Kommissionen i henhold til princippet om loyalt samarbejde (jf. i denne retning Domstolens dom af 11.7.1996, sag C-39/94, SFEI m.fl., Sml. I, s. 3547, præmis 49 og 50 og den deri nævnte retspraksis, samt analogt dommen i sagen Nederlandene mod Kommissionen, præmis 91 og 92) eller forelægge Domstolen et præjudicielt spørgsmål (jf. dommen i sagen Siemens mod Kommissionen, præmis 104 og den deri nævnte retspraksis).

70 Anbringendets andet led skal således forkastes som irrelevant.

71 Med anbringendets tredje led har sagsøgeren gjort gældende, at støtten ikke har udgjort nogen konkurrencefordrejning og ikke har påvirket samhandelen mellem medlemsstaterne, særligt på grund af de minimis-reglen.

72 Dette argument er blevet gjort gældende over for Domstolen i sagen Nederlandene mod Kommissionen, jf. præmis 20 ovenfor (dommens præmis 30 in fine). Domstolen forkastede argumentet generelt (præmis 37-39), idet den for så vidt angår olieselskaber såsom sagsøgeren særligt henviste til dommens præmis 60-66. Domstolen har således fastslået, at støtten havde til formål at undgå, at tankstationerne ved den tyske grænse som følge af stigningen i priserne på brændstof efter forhøjelsen af punktafgifterne i Nederlandene fik en omsætningsnedgang henset til de mere konkurrencedygtige priser i Tyskland (præmis 63). Den tilføjede, at et sådant formål ligeledes blev forfulgt med priskontrolklausulerne (præmis 64). Domstolen fastslog, at den støtte, der var udbetalt til tankstationer, der var knyttet til olieselskaber ved priskontrolklausuler, medførte økonomiske konsekvenser for de omhandlede selskaber, da den under alle omstændigheder havde den virkning, at den fritog disse selskaber fra deres forpligtelse til helt eller delvist at påtage sig omkostningerne ved de prisnedsættelser, som deres distributører ydede på pumpestedet, for at undgå tab af markedsandele. Den konkluderede, at den midlertidige lovgivning således udgjorde en støtte til fordel for olieselskaberne, da den havde den virkning at lette de selskaber, der var interesseret i at opretholde deres konkurrencemæssige stilling med hensyn til udviklingen på det nationale eller internationale marked, for de byrder, der normalt ville have belastet deres budgetter (præmis 66).

73 Det fremgår klart heraf, at Domstolen var af den opfattelse, at navnlig med hensyn til olieselskaberne medførte den omhandlede støtte konkurrenceforstyrrelser og påvirkede samhandelen mellem medlemsstaterne.

74 Sagsøgeren har ikke fremført nogen særlig omstændighed, navnlig angående selskabets situation, der kan afkræfte Domstolens generelle vurdering vedrørende sagsøgerens tilfælde.

75 Retten skal derfor fastslå, at den anfægtede beslutning er gyldig, for så vidt som den fastslår en fordrejning af konkurrencen og en påvirkning af samhandelen mellem medlemsstaterne. Det er således åbenbart, at tredje anbringende skal forkastes.

76 Da alle led af nærværende anbringende er blevet forkastet, må anbringendet forkastes i sin helhed.

Om anbringendet vedrørende tilsidesættelse af princippet om god forvaltningsskik

— Parternes argumenter

77 Med dette anbringende har sagsøgeren anført, at Kommissionen har tilsidesat princippet om god forvaltningsskik ved ikke at oplyse de berørte parter om de foranstaltninger, den påregnede at træffe over for dem, og ved ikke at give dem mulighed for at give deres synspunkter til kende. Sagsøgeren har henvist til retspraksis, hvorefter retten til forsvar i forbindelse med enhver procedure, der

indledes over for en person, og som kan resultere i en for denne person bebyrdende afgørelse, er et grundlæggende fællesskabsretligt princip, som skal overholdes, selv om der ikke er fastsat nogen bestemmelser vedrørende den pågældende procedure (Rettens dom af 6.12.1994, sag T-450/93, Lisrestal m.fl., Sml. II, s. 1177, præmis 42).

78 Sagsøgeren er blevet pålagt at tilbagebetale den omhandlede støtte til den nederlandske stat. Selskabet blev imidlertid ikke informeret om denne forpligtelse på forhånd. For det første var selskabet ikke inddraget i den administrative procedure på nationalt plan. Dette viser, at de nederlandske myndigheder ikke betragtede selskabet som en støttemodtager. For det andet har Kommissionen ikke på noget tidspunkt henvendt sig til olieselskaberne i løbet af proceduren. Meddelelsen om indledning af proceduren — hvori det præciseres, at »Kommissionen alene kan udelukke de direkte støttemodtagere eller olieselskaberne« — er for vag til, at den kan betragtes som en opfordring til at fremkomme med sine synspunkter. Sagsøgeren har understreget, at der i meddelelsen blot anføres, at ejerskabet af de omhandlede tankstationer kunne få den følge, at olieselskabet blev betragtet som »støttemodtager« og derfor skulle tilbagebetale støtten. Hvis man kan forestille sig en sådan mekanisme, beror den anfægtede beslutning på et helt nyt forhold, nemlig priskontrolklausuler. Sagsøgeren har imidlertid ikke haft lejlighed til at fremkomme med sine synspunkter herom.

79 Kommissionen har blot anført, at sagsøgeren er fremkommet med indlæg under den administrative procedure, særligt med henvisning til at tankstationerne anmodede sagsøgeren om at forhøje deres margin, og selskabet har selv fremsendt sin typekontrakt indeholdende priskontrolklausulen til Kommissionen. Det ville være paradoksalt på nuværende tidspunkt at fastslå, at Kommissionen ikke burde have anvendt dette forhold, fordi den burde have hørt sagsøgeren herom på et tidligere tidspunkt. Sagsøgeren havde således et fuldstændigt kendskab til sagens enkeltheder. Kommissionen har endvidere henvist til den omstændighed, at den var nødsaget til den 20. januar 1999 at meddele de nederlandske myndigheder et pålæg, for at få supplerende oplysninger om priskontrolklausulerne.

— Rettens bemærkninger

80 Det skal indledningsvist bemærkes, at der kun indledes en administrativ procedure vedrørende statsstøtte over for den pågældende medlemsstat (Domstolens dom af 24.9.2002, forenede sager C-74/00 P og C-75/00 P, Falck og Acciaierie di Bolzano mod Kommissionen, Sml. I, s. 7869, præmis 81). De virksomheder, der har modtaget støtte, betragtes alene som interesserede parter i denne procedure (Rettens dom af 6.3.2003, forenede sager T-228/99 og T-233/99, Westdeutsche Landesbank Girozentrale og Land Nordrhein-Westfalen mod Kommissionen, Sml. II, s. 435, præmis 122). Det følger heraf, at de berørte parter på ingen måde kan påberåbe sig en sådan kontradiktionsret, som tilkommer de personer, der er genstand for undersøgelsen, men at de kun har ret til at blive inddraget i den administrative procedure i det omfang, det må anses for formålstjenligt under hensyn til sagens konkrete omstændigheder (dommen i sagen Falck og Acciaierie di Bolzano mod Kommissionen, præmis 83, og Rettens dom af 25.6.1998, forenede sager T-371/94 og T-394/94, British Airways m.fl. og British Midland Airways mod Kommissionen, Sml. II, s. 2405, præmis 60).

81 I henhold til artikel 88, stk. 2, EF har Kommissionen pligt til at sætte de berørte parter i stand til at fremkomme med deres bemærkninger under den formelle undersøgelsesprocedure. Med hensyn til denne forpligtelse følger det af fast retspraksis, at offentliggørelse af en meddelelse i Tidende er et egnet middel til at gøre alle de interesserede parter bekendt med, at der er indledt en procedure (Domstolens dom af 14.11.1984, sag 323/82, Intermills mod Kommissionen, Sml. s. 3809, præmis 17), og at »formålet med denne meddelelse er alene at fremskaffe alle oplysninger fra de pågældende, som kan klarlægge forholdene for Kommissionen med henblik på, hvad denne videre skal foretage sig« (Domstolens dom af 12.7.1973, sag 70/72, Kommissionen mod Tyskland, Sml. s. 813, præmis 19, og Rettens dom af 22.10.1996, sag T-266/94, Skibsværftsforeningen m.fl. mod Kommissionen, Sml. II, s. 1399, præmis 256).

82 Sagsøgeren kan følgelig ikke påberåbe sig en tilsidesættelse af princippet om god forvaltningsskik med den begrundelse, at Kommissionen ikke personligt har anmodet sagsøgeren om at fremkomme med bemærkninger vedrørende undersøgelsesproceduren om støtte.

83 Det er derimod korrekt, at Kommissionen er forpligtet til at sætte de berørte parter i stand til at fremkomme med deres bemærkninger inden for rammerne af en formel undersøgelsesprocedure vedrørende statsstøtte (dommen i sagen Falck og Acciaierie di Bolzano mod Kommissionen, præmis 170, og Rettens dom af 14.1.2004, sag T-109/01, Fleuren Compost mod Kommissionen, Sml. II, s. 127, præmis 45 og 46).

84 Sagsøgeren har i denne forbindelse anført, at meddelelsen om indledningen af proceduren var for vag til, at selskabet i sin egenskab af olieselskab kunne betragte sig som berørt part.

85 Det skal indledningsvist bemærkes, at Kommissionen skal indlede en formel undersøgelsesprocedure, idet de berørte parter skal informeres, når den efter en indledende undersøgelse har alvorlig tvivl om den omhandlede finansielle foranstaltnings forenelighed med fællesmarkedet. Det følger heraf, at Kommissionen ikke er forpligtet til at foretage en fuldstændig vurdering af den omhandlede støtte i meddelelsen om indledning af denne procedure. Det er derimod nødvendigt, at Kommissionen giver en tilstrækkelig beskrivelse af rammerne for dens undersøgelse med henblik på ikke at gøre de berørte parters ret til at fremkomme med deres bemærkninger meningsløs.

86 Kommissionen har i nærværende sag i beslutningen om at indlede den formelle undersøgelsesprocedure, hvori de berørte parter særligt opfordres til at fremkomme med deres bemærkninger, udtrykkeligt anført, at for så vidt angår olieselskaberne var det ikke udelukket, at disse selskaber kunne betragtes som støttemodtagere og eventuelt skulle tilbagebetale støtten. Kommissionen har begrundet denne mulighed med den omstændighed, at de uafhængige bestyreres frihed kunne være så begrænset af eksklusive købs- eller lejeaftaler (faktisk kontrol), at de faktisk burde betragtes som hørende under kategorien sælgere, som er ansat af olieselskabet, dvs. dem, som ikke selv bærer risikoen forbundet med driften af tankstationen (syvende og ottende betragtning til meddelelsen).

87 Det skal dog bemærkes, at Kommissionen i den anfægtede beslutning er gået bort fra sin teori om olieselskabernes faktiske kontrol over tankstationerne ved hjælp af eksklusive købsaftaler, hvorpå den byggede sin tvivl i beslutningen om indledning af proceduren (betragtning 75 til den anfægtede beslutning). Den har ligeledes i beslutningen om indledning af proceduren undladt at anføre det synspunkt, at den blotte tilstedeværelse af en priskontrolklausul var nok til at betragte olieselskaberne som faktiske støttemodtagere. Det var således vanskeligt for sagsøgeren at tage stilling til netop dette punkt. Det fremgår imidlertid af beslutningen om indledning af proceduren, at Kommissionen endnu ikke — på dette tidspunkt i undersøgelsen og henset til de få oplysninger, den var i besiddelse af — havde identificeret denne særlige mekanisme til overførsel af retten til støtte.

88 Kommissionen har imidlertid fra tidspunktet for meddelelsen i tilstrækkelig grad anført sine undersøgelser for så vidt angår den reelle støttemodtager, særligt henset til den kontrol, som olieselskaberne udøver gennem eksklusive forsyningsaftaler. Selv om disse undersøgelser, på dette tidlige tidspunkt i Kommissionens overvejelser, særligt drejede sig om tankstationernes uafhængighed henset til deres kategorisering som Co/Co-tankstationer, forholder det sig imidlertid således, at den grundlæggende tanke — at olieselskaberne kunne være de faktiske støttemodtagere på grund af de eksklusive forsyningsaftaler — fremgik af meddelelsen.

89 Det skal i øvrigt bemærkes, at sagsøgeren i tilstrækkelig grad har forstået relevansen af denne opfattelse til for det første at tilsende Kommissionen en standardkontrakt og en priskontrolklausul og for det andet til at oplyse Kommissionen om, at den fandt støtten nødvendig, fordi tankstationerne anmodede selskabet om at forhøje deres marginer. Paradoksalt nok viser sagsøgerens indgriben ved fremsendelse af priskontrolklausulen, at selskabet var i stand til at forstå hvilke væsentlige elementer, der kunne være relevante med henblik på vedtagelsen af den endelige beslutning. Den omstændighed, at Kommissionen bl.a. har anvendt de oplysninger, som sagsøgeren har fremsendt, til støtte for sin argumentation, som førte til, at sagsøgeren blev pålagt at tilbagebetale støtten, er i overensstemmelse med ånden i den formelle undersøgelsesprocedure, som giver de berørte parter rollen som Kommissionens informationskilde.

90 Det argument, som sagsøgeren fremførte under retsmødet, hvorefter selskabets henvendelse til Kommissionen på ingen måde svarer til en deltagelse i den formelle undersøgelsesprocedure vedrørende en støtte, må forkastes. Det skal blot bemærkes, at sagsøgeren efter offentliggørelsen af meddelelsen om indledning af den formelle undersøgelsesprocedure fremsendte bemærkninger til Kommissionen, som direkte vedrørte den støtte, som blev undersøgt, og som var særligt relevante. Denne henvendelse fra sagsøgeren skal — de facto om ikke de jure — betragtes som en deltagelse i den formelle undersøgelsesprocedure som berørt part.

91 Følgelig har Kommissionen, som langt fra har tilsidesat princippet om god forvaltningsskik, inden for rammerne af sine midler korrekt opfyldt den opgave, der består i at sætte de berørte parter i stand til at fremkomme med deres bemærkninger under den formelle undersøgelsesprocedure vedrørende støtte.

92 Herefter skal nærværende anbringende forkastes.

Sagens omkostninger

93 I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 2, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger, hvis der er nedlagt påstand herom. Da sagsøgeren har tabt sagen, bør det pålægges denne at betale sagens omkostninger i overensstemmelse med Kommissionens påstand herom.

94 I henhold til procesreglementets artikel 87, stk. 4, første afsnit, bærer medlemsstater, der er indtrådt i en sag, deres egne omkostninger. Kongeriget Nederlandene bør således bære sine egne omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

RETTEN (Anden Udvidede Afdeling)

1) Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber frifindes.

2) Sagsøgeren bærer sine egne omkostninger og betaler Kommissionens omkostninger.

3) Kongeriget Nederlandene bærer sine egne omkostninger.

Pirrung Meij Forwood

Pelikánová Papasavvas

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 31. maj 2006.

E. Coulon J. Pirrung

Justitssekretær Afdelingsformand